

Oostvaardersplassen

In de coulissen van het Nederlandse waterbeheer voltrekt zich een stille revolutie. Dankzij het aanleggen van een scala aan vismigratievoorzieningen ontworstelt ons watersysteem zich geleidelijk uit het corset van dammen, stuwen en gemalen. Het is een evolutie die zich uit het zicht van de mainstream media voltrekt. Eigenlijk is dat raar want waterbeheerders besteden een aanzienlijk deel van het KRW-budget aan het herstellen van vismigratie. En dan hebben we het toch over belastinggeld. Het is niet alleen raar, het is ook jammer want er worden momenteel serieuze stappen gezet om vissen weer de ecologisch benodigde ruimte terug te geven. Wellicht heeft het gebrek aan aandacht te maken hebben met het voor velen onzichtbare bestaan van deze diergroep. Mogelijk is er een verband met het beperkte knuffelgehalte van vissen. Slijm, koude ogen zonder wimpers en de afwezigheid van bont of veren geven een vis hooguit een waarde in gefileerde vorm. Bij een dam, stuw of waterkrachtcentrale zie je nooit mensen met spandoeken protesteren, laat staan dat vissen in afgesloten stuwvakken worden bijgevoerd. Vergelijk dat eens met de emotionele achtbaan rondom de bambi's van de Oostvaardersplassen. Maar wat is nu eigenlijk het verschil tussen een hek en een dam? De heftige discussie over het wel en wee van de grote grazers hier is terug te voeren op de beperkte leefomgeving van deze dieren. Wanneer het Oostvaarderswold niet door de politiek was getorpedeerd hadden hert, paard en rund vanuit Flevoland vrij door kunnen wandelen richting Veluwe en was al dat rumoer waarschijnlijk niet nodig geweest.

Terug naar de vis. Vast staat dat er steeds meer voor die koudbloedige vissen wordt gedaan. Stiekem ben ik er nog steeds een beetje trots op dat de sportvisserij het belang van vrije vismigratie op de agenda van de waterbeheerder heeft weten te krijgen. Natuurlijk vanuit eigen belang, maar eigenbelang is en blijft het best beklijvende belang. De Europese Kaderrichtlijn Water heeft dat belang vervolgens geformaliseerd en inmiddels wordt de onderkende noodzaak van vrije vismigratie via beleid vertaald in concretere maatregelen. Lag de nadruk tot voor kort vooral op stromende wateren, langzaam maar zeker komt er ook meer aandacht voor polderwater.

Deze 'manmade' watersystemen zijn door stuwen en dammen extreem versnipperd geraakt. Alleen al in het beheergebied van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht komen 500 verschillende peilvakken voor. Voor de daar levende vissen zijn dit in feite een 500 kleine Oostvaardersplasjes. Gelukkig is dit waterschap voortrekker in het weer verbinden van deze peilvakken via vaak ingenieuze vismigratievoorzieningen. Om dit te stimuleren organiseerde de randstedelijke waterbeheerder zelfs een innovatiewedstrijd vismigratievoorzieningen.

Vanuit het gegeven dat een ecologisch goed functionerend water onlosmakelijk is verbonden met een gezonde visstand én dat een ecologisch gezond water een grote maatschappelijke waarde vertegenwoordigt,

zou het mooi zijn wanneer vismigratie (nog) wat meer aandacht van het grote publiek zou krijgen. Met VISionair proberen we daar een bijdrage aan te leveren, ook in dit nummer staat vismigratie weer uitgebreid in de schijnwerpers. Maar laten we ook de World Fish Migration Foundation noemen, een organisatie die wereldwijd aandacht vraagt én krijgt voor dit onderwerp. Dankzij de World Fish Migration Day, die dit jaar op 21 april plaatsvindt, weet deze club een steeds groter publiek te bereiken. En last but not least gaat in september de Haringvlietdam op een kier. Kunnen 'onze' riviervissen eindelijk weer vrijer tussen Zwitserland en de Atlantische Oceaan heen en weer zwemmen. Dat doet goed.

Marco Kraal,
Hoofdredacteur